

Framtidige anskaffelser til forsvarssektoren (FAF) 2019–2026

Mars 2019

FORSVARSDEPARTEMENTET

Innhold

1.	Innledning.....	3
2.	Investeringsløpet i forsvarssektoren.....	5
3.	Hovedsatsinger.....	6
3.1	Hovedsatsinger i perioden 2019–2026	6
3.2	Landsystemer	9
3.3	Sjøsystemer	19
3.4	Luftsystemer.....	25
3.5	INI-systemer	31

1. Innledning

Som en del av den overordnede forsvarsplanleggingen har Forsvarsdepartementet (FD) også ansvar for planleggingen av forsvarssektorens materiellinvesteringer.

Norsk forsvarsindustri har en viktig rolle i utviklingen av Forsvarets kapasiteter. Dette omfatter blant annet anskaffelse og vedlikehold av militært utstyr, samt levering av tjenester. Regjeringens nasjonale strategi for industrisamarbeid ble revidert i forbindelse med Meld. St. 9 (2015–2016) Nasjonal forsvarsindustriell strategi, der forholdet mellom forsvarssektoren og forsvarsindustrien uttrykkes. Meldingen beskriver endringer i forsvarsmarkedet nasjonalt og internasjonalt, og konsekvenser av innføringen av EU-direktivet for forsvars- og sikkerhetsanskaffelser i norsk lovverk. Videre må meldingen ses i lys av den sikkerhetspolitiske utviklingen i de senere årene og den økte vektleggingen av beredskap og forsyningssikkerhet.

Forsvarsindustrien er en viktig partner for Forsvaret, og samarbeidet mellom forsvarsindustrien og forsvarsektoren tilrettelegger for kompetanseutvikling og gode produkter til bruk i det norske forsvaret og for internasjonal eksport. Regjeringen mener at konkurranse mellom leverandører i stor grad vil ivareta norske sikkerhetsinteresser, norsk forsvarsøkonomi og norske industriinteresser på en god måte. Regjeringens hovedmål med meldingen er å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser gjennom å opprettholde og videreutvikle en internasjonalt konkurransedyktig norsk forsvarsindustri, samt støtte for markedsføring og industrisamarbeid.

Et sentralt element i materiellplanleggingen er utarbeidelsen av perspektivplan materiell (PPM). Hensikten er å sikre at materiellutviklingen er i tråd med utviklingen av forsvarssektorens totale struktur slik den er besluttet av Stortinget. Planen skisserer prioriteringer og satsningsområder knyttet til forsvarssektorens materiellinvesteringer og ivaretar planleggingen for anskaffelser og utvikling av forsvarssektorens materiell i et kort (4 år), mellomlangt (8 år) og langt (20 år) perspektiv. Med grunnlag i PPM utgir FD en oversikt over framtidige anskaffelser til forsvarssektoren (FAF) for perioden 2019–2026. Hensikten er å gi industrien tidlig innsikt i mulige materiellinvesteringer, og med det bidra til å videreutvikle norsk industris evne til å understøtte forsvarssektorens materiellbehov. FAF 2019–2026 vil samtidig styrke norsk industris muligheter til å delta i internasjonalt materiellsamarbeid, og sørge for at norske bedrifter blir satt best mulig i stand til å levere materiell og tjenester til forsvarssektoren når dette anses hensiktsmessig.

Forsvarssektorens materiellinvesteringer er underlagt et beslutnings- og godkjenningsregime som inkluderer regjeringen og Stortinget. FAF 2019–2026 inneholder på utgivelsestidspunktet beskrivelser av prosjekter som foreløpig ikke er godkjente i henhold til godkjenningsregimet. Prosjektene kategoriseres derfor som mulig prosjekt (MP) og planlagt prosjekt (PP). For FD er det viktig å understreke at så lenge et prosjekt befinner seg i porteføljen av mulige og planlagte prosjekter, vil det alltid være knyttet en viss usikkerhet til om prosjektet vil bli gjennomført. Store endringer og dynamikk i den sikkerhetspolitiske situasjonen er en av faktorene som

kan gi behov for endrede prioriteringer. Ved å gjøre brukeren av FAF 2019 – 2026 oppmerksom på denne usikkerheten, tar FD viktige forbehold både med hensyn til hvorvidt det enkelte prosjekt vil bli godkjent og med hensyn til prosjektets endelige innhold og omfang.

Godkjente prosjekter blir ikke særskilt omtalt i FAF, men inngår i de samlede grafiske oversiktene i pkt. 3.

FAF ble utgitt første gang 16. mars 2009. FAF oppdateres årlig, og FAF 2019–2026 bygger videre på forrige utgave. Dokumentet legges ut som et elektronisk dokument på FDs del av nettstedet <http://www.regjeringen.no>, og vil ikke bli publisert i papirformat. Sett i lys av anskaffelsesreguleringenes formålsbestemmelser og prinsippene om konkurranse og likebehandling, er det i tillegg utarbeidet en engelsk versjon.

2. Investeringsløpet i forsvarssektoren

Forsvarssektoren består av FD med de underlagte etatene Forsvaret, Forsvarsbygg (FB), Forsvarsmateriell (FMA) og Forsvarets forskningsinstitutt (FFI). Alle investeringer i forsvarssektoren besluttet av FD, og underlagte etater utfører investeringsaktiviteter etter oppdrag. Forsvarssektoren har innført en prosjektmodell (PRINSIX) som beskriver faser, beslutningspunkter og roller/ansvar. Dette sikrer en enhetlig og helhetlig gjennomføring av investeringene. For å følge opp framdriften i investeringsarbeidet, har FD etablert flere programområder.

Et nytt materiellbehov kan komme fra alle etatene i forsvarssektoren og fremmes i form av en prosjektidé (PI), eller på bakgrunn av et behov som er identifisert i det strategiske planarbeidet som utføres i FD. Dersom det besluttet å gå videre med prosjektideen kan utfallet være å starte en konseptuell studie eller å etablere et forprosjekt. Beslutningen kan imidlertid også være å ikke gå videre med PI-en eller legge den på vent.

I en konseptuell studie skal alternative konsepter vurderes i forhold til reelt behov. Dette vil vanligvis være en vurdering av hvordan ulike kapasitetsbehov kan dekkes på konseptuelt forskjellige måter. Når dette gjøres vurderes ofte også tidligere erfaringer opp mot nye konsepter, videreføring eller helt nye konsepter, gjerne kombinert med hverandre. Konseptuell løsning (KL) er betegnelsen på det dokumentet som fremmes som beslutningsgrunnlag ved slutten av konseptfasen. KL underlegges også ekstern kvalitetssikring i samsvar med retningslinjer fra Finansdepartementet.

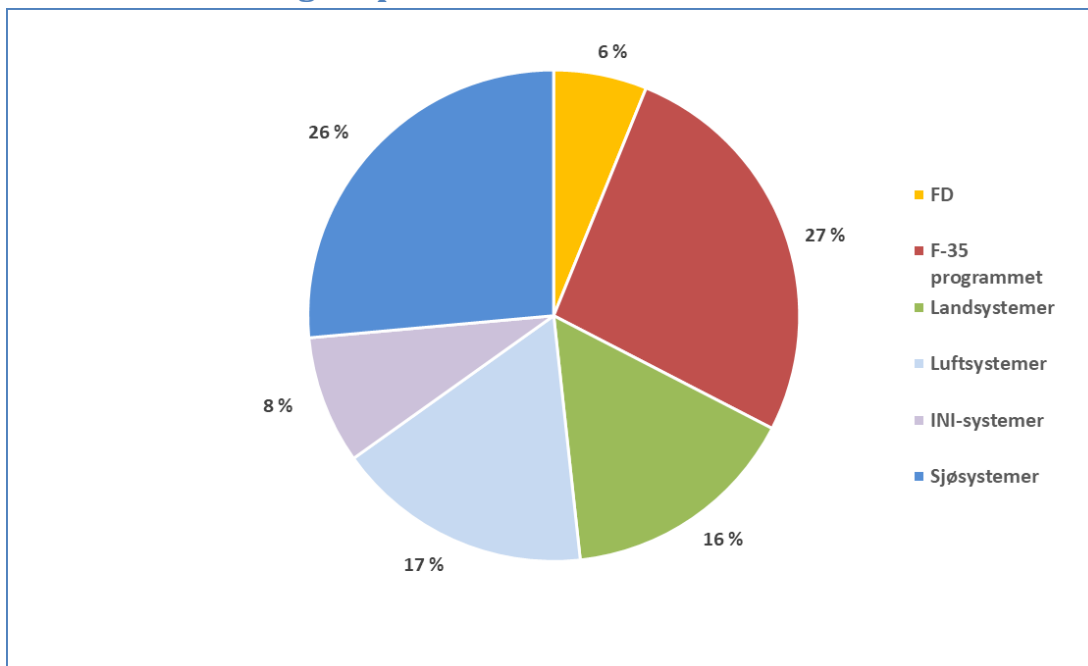
Etter at konseptuelle studier er gjennomført, gir FD ut ett eller flere oppdrag for å utarbeide fremskaffelsesløsning (FL) for godkjenning av prosjektet(ene). Et prosjekt i denne fasen gis status som et "planlagt prosjekt" og blir betegnet med kode PP. I praksis går de fleste mindre prosjekter direkte til denne fasen uten at det først utarbeides en KL. FL skal blant annet beskrive anbefalt fremskaffelsesstrategi (Offentlig Privat Partnerskap, leie/lease, Foreign Military Sales (FMS), bruktkjøp, tradisjonelt kjøp og lignende). Fremskaffelse gjennom NATO Support and Procurement Agency (NSPA) eller NATO Communication and Information Agency (NCIA) skal alltid vurderes som en mulig fremskaffelsesstrategi. FL skal videre redegjøre for valg av innkjøpsmetode, bruk av forskudd, opsjoner, gjenkjøpsforhold og andre kontraktsforhold. Det er anskaffelsesregelverk for Forsvaret (ARF) del 3 som beskriver kravene til kontraktsstrategi. Det er en hovedregel for alle anskaffelser at de skal skje gjennom konkurranse.

De største og mest omfangsrike materiellprosjekter i forsvarssektoren – med en kostnadsramme på over 500 millioner kroner – kalles Kategori 1-prosjekter. Slike prosjekter krever Stortingets godkjenning både ved opprettelse eller ved endring av kostnadsrammen. Prosjekter med en kostnadsramme under 500 millioner kroner godkjennes av FD.

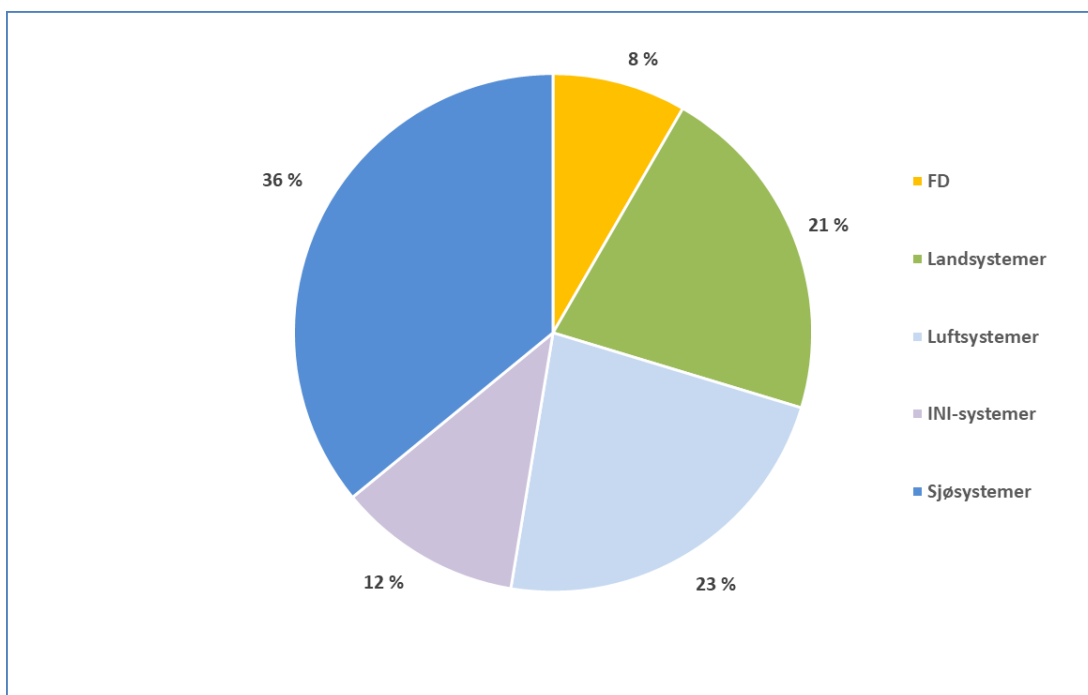
Etter at prosjektet er godkjent for gjennomføring, sender FD ut et gjennomføringsoppdrag (GO), normalt til FMA. Et prosjekt i denne fasen gis status som et godkjent prosjekt og blir betegnet med kode GP.

3. Hovedsatsinger

3.1 Hovedsatsinger i perioden 2019–2026

Figur 1- Investeringer (%-andel) fordelt på program i perioden 2019–2026, inkl. F-35-programmet. Det som blir finansiert under FD, er blant annet risikoreducerende tiltak i konseptfasen, forskning og utvikling (FoU) samt aktiviteter for å støtte investeringsvirksomheten.

Figur 2- Investeringer (%-andel) fordelt på program i perioden 2019–2026, ekskl. F-35-programmet. Det som blir finansiert under FD er blant annet risikoreducerende tiltak i konseptfasen, forskning og utvikling (FoU) samt aktiviteter for å støtte investeringsvirksomheten.

Fremskaffelsene i forsvarssektoren skal først sikre at pågående prosjekter ferdigstilles i den hensikt å sikre at tilgjengelighet og utholdenhet økes. Deretter skal det investeres i fremtidsrettede, strategiske kapasiteter, for blant annet å opprettholde situasjonsforståelse og kontroll.

Kapasiteter som ubåter, maritime overvåkingsfly og F-35 kampfly har prioritet i perioden. Reduksjoner på noen utvalgte områder gir muligheten for å satse på nye, moderne og slagkraftige systemer, samtidig som det bidrar til at viktige eksisterende kapasiteter styrkes og får økt tilgjengelighet og utholdenhet. Investeringsplanen i perioden skal bidra til Norges evne for å etablere nasjonal og alliert situasjonsforståelse i nord gjennom en styrking av flere kapasiteter.

LANDSYSTEMER

Kontaktperson:

Bjørn Ryen

Programleder Landsystemer

Forsvarsdepartementet

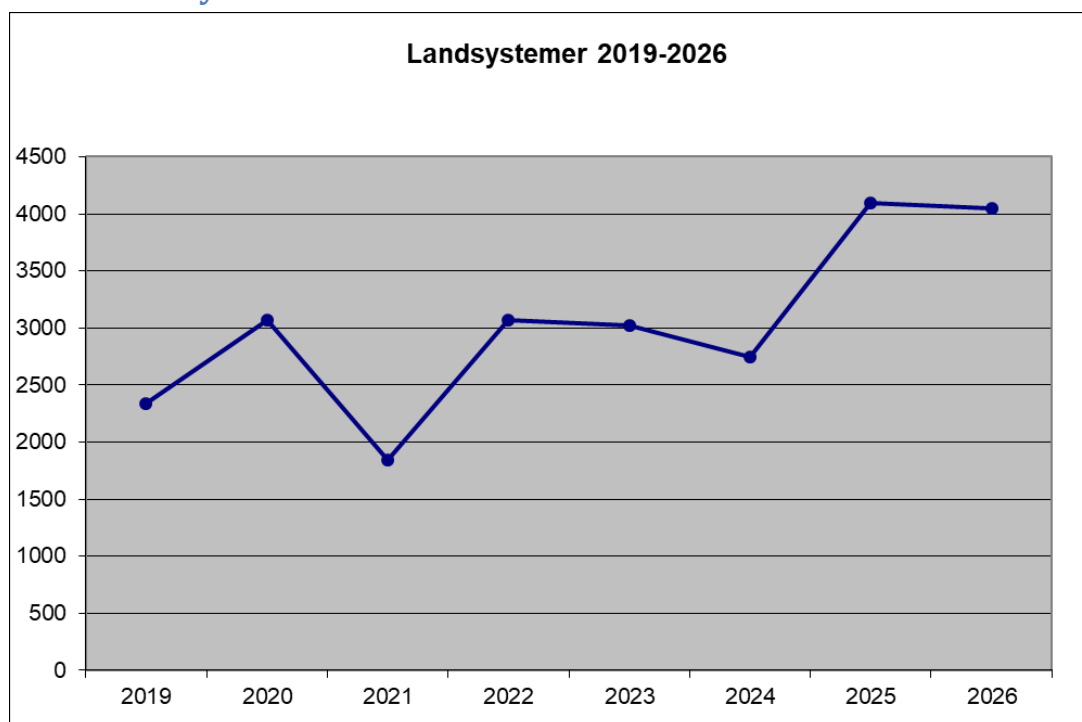
Telefon 23 09 64 55

E-post: Bjorn.Ryen@fd.dep.no

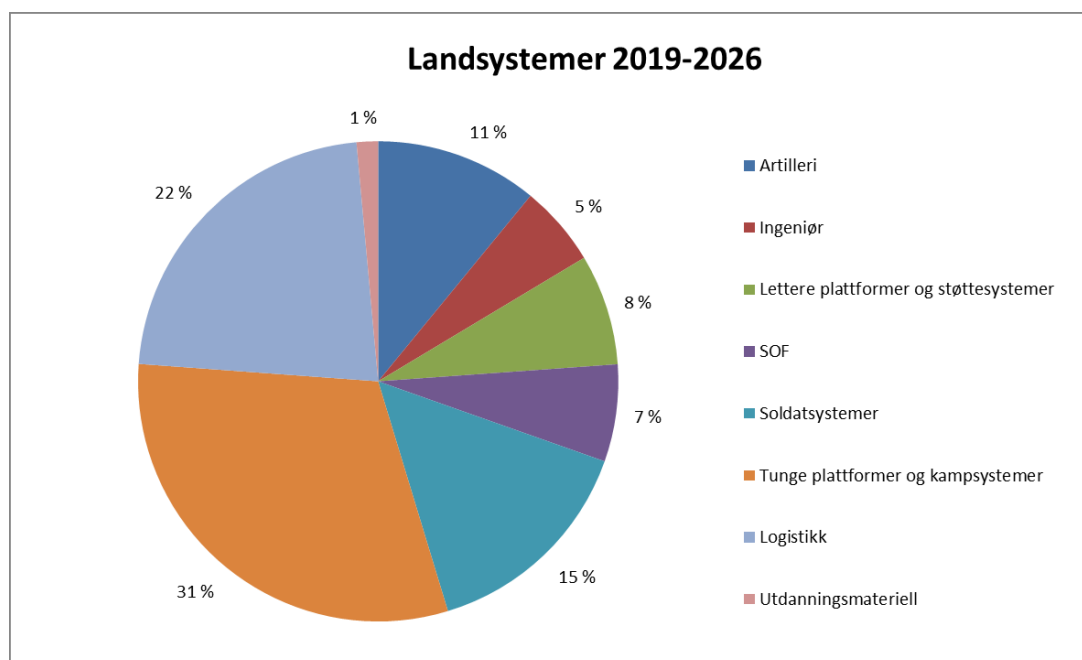

Foto 1 Torgeir Haugaard / Forsvaret

3.2 Landsystemer

Figur 3- Investeringsbehov per år (mill. kroner).

Figur 4- Hovedfordeling.

Innenfor programområde landsystemer prioriteres Hærens mekaniserte avdelinger.

I tråd med langtidsplanen og Prop. 2S (2017-2018) Videreutvikling av Hæren og Heimevernet, legges det opp til store investeringer i moderne materiell til landmakten. Det er vurdert ulike kapasiteter som skal bidra til at landmakten har den innretningen som er nødvendig, og at midlene brukes slik at de gir best mulig operativ evne. I likhet med andre anskaffelser av tunge kapasiteter i Forsvaret, vil også anskaffelse av hovedsystemer til Hæren være tidkrevende.

Tidlig i perioden leveres et nytt 155 mm artillerisystem. Anskaffelse av en ny, moderne stridsvognkapasitet vil videre ha sin oppstart i perioden.

Både kampavdelinger og støttefunksjoner står foran fornyelser og oppgraderinger av materiellparken. I tillegg er det en betydelig satsning på luftvernet innen landomenet.

Hovedtyngden av investeringene innenfor programområdet landsystemer er:

- Kampkjøretøy og artilleri (middelstunget enhetlig panserkjøretøy – CV90, pansret stridsoppklaringssystem – CV90 og artilleri).
- Støttekjøretøy (bergepanser, brolegger og ingeniørpanservogn) på Leopard 2-chassis.
- Bærbart luftvern, panserbekjempelsesystemer og ingeniørmateriell anskaffes til Hærens avdelinger.
- Oppgradering av M-113 og SISU pansrede kjøretøy.
- Videreføring av dagens moderne utrustning innen bekledning, beskyttelse, mobilitet og utholdenhet. Det legges opp til en kontinuerlig modernisering av soldatutrustningen, slik at det planlegges med nye prosjekter innenfor basisfunksjonene ildkraft, mobilitet, beskyttelse, logistikk og operative kommando- og kontrollsystemer (K2IS) fortløpende.
- Videre investeringer i blant annet utstyr for rens av CBR-forurensset personell og materiell, mottiltak mot improviserte sprengladninger og fleksible modulbaserte sanitetssystemer. Programområdet anskaffer også materiell til spesialstyrkene, men disse anskaffelsene er ikke gitt full omtale i FAF.

Oversikt mulige og planlagte prosjekter

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
2541	MLU - ROLE Sanitetssystemer	Teknisk modernisering og oppgradering av anskaffede sanitetssystemer i Forsvaret.	Oppgradering av Role 1- og Role 2-materiell.	PP	100-200 mill. kroner								
2590	CBRN - påvisnings- og merkemateriell til Forsvaret	Ivareta og øke evnen til påvisning av farlige stoffer i Forsvarets operative avdelinger.	Erstatte eksisterende materiell for CBRN-vernlag, CBRN-spesialister og EOD-enheter.	PP	75-150 mill. kroner								
2591	Kommandoplassmateriell til Forsvaret	Kommandoplassmateriell nyttes av alle forsvarsgrener ifb. ledelse og gjennomføring av operasjoner. Prosjektet skal bl.a. gi økt operativ nytte, forbedret og mer stabil evne til K2 i Brig N, økt mobilitet, raskere etablering og riving og økt fleksibilitet og evne til å nytte beskyttet infrastruktur.	Taktisk mobil kommandoplassenhet, deployerbar modulær kommandoplassenhet, kraftverk (stort og lite), teltløsninger, koplass og forlegning, infrastruktur-sats, etableringsmateriell (sats).	PP	300-500 mill. kroner								
2592	Lendegående bergingskapasitet til Forsvaret	Anskaffe lendegående bergingskapasitet som dekker behovet i kl. 1 for Forsvaret. Det er i dag ingen bergingskapasitet innenfor kl. 1.	Bygge ny lett lendegående bergingskapasitet på plattformen kvalifisert i P 5002 og P 2578 (dvs. M113), samt videreføre og utnytte restlevetid innenfor middels lendegående bergingskapasitet (kl. 2).	PP	100-250 mill. kroner								
2593	Utøket kapabilitet på LPE (Light Portable Excon)	Oppgradere og øke kapabilitetene til Kamptreningscenterets (KTS) Light Portable Excon (LPE) for å muliggjøre en kvalitetsmessig god oppfølging av større tosidige instrumenterte øvelser også utenfor Rena/ Rødsmoen. Hærens avdelinger kan i større grad lokalt gis tilsvarende treningsmuligheter som det som kan tilbys på Rena.	Fem autonome antenner for Data Acquisition Network (DAN), fasiliteter for LPE med nødvendig infrastruktur og egen strømforsyning, mobilt radionettverk for O/C, økt kapasitet på serversiden i LPE slik at den klarer å håndtere forventet datamengde.	MP	25-75 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
2596	Nye transportflak og spesialcontainere	Hensikten er å anskaffe transportflak og spesialcontainere til Forsvaret. Noe av dagens materiell vil kunne gjennbrukes, men en modernisering i Forsvaret generelt, og spesielt av lastebærere i Hæren, gir et behov for å modernisere, standardisere og forbedre container og lasteflak tilpasset dagens logistikkonsepter. Hæren har i de senere årene fokusert på materiellanskaffelser og modernisering av eksisterende materiell for å øke Brigadens operative evne, herunder en dreining mot 3 mekaniserte manøverbataljoner. Overordnet er målet for prosjektet å sikre større utnyttelse av transportressurser gjennom økt mulighet for mengde materiell fremført, uten økt bruk av kjøretøy eller personell.	Utvikling av containerne og lasterammer vil være en forbedring ift. dagens løsninger. Ved implementering i strukturen vil det være ressursbesparende i forhold til personellbruk og vil gi bedre utnyttelse av kjøretøyenes totale lastekapasitet. HMS krav vil også bli ivarettatt på en bedre måte enn ved dagens løsninger. Disse løsningene passer inn uavhengig av forsvarsgren. Det skal foretas en streng vurdering av det reelle behovet, spesielt transportflak for SOF. Hovedelementer i dette prosjektet er følgende (må videre detaljertes omfang og spesifiseres ifb. utarbeidelsen av fremskaffelsesløsningen): - II/IV container - Jerrykanne lasterack - O/S container - Container til M-113 F4 - Lasteflak for LTK - Transportcontainer for personell	PP	75-150 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
2597	Verkstedutrustning til feltvedlikehold i Forsvaret	Hensikten er å oppgradere og anskaffe verktøy og verkstedutrustning for feltvedlikeholdstjenesten i Forsvaret. Dimensjonerende scenario er Nasjonalt forsvar (område 1) og KOP 2017 er grunnlaget for volum og antall. Forsvaret har nådd et teknologisk skille på materiellparken. Deler av materiellet er gammelt, noe er modernisert, og en stor mengde skal byttes i Perspektivplan materiell. For å kunne tilpasse vedlikeholdsstøtten nasjonalt og internasjonalt må eksisterende verktøy og verkstedutrustning tilpasses det materiellet teknikere skal understøtte i dag.	Prosjektet skal fremskaffe verkstedutrustning innen de områdene som har mangler, eller har stort behov for modernisering og utvikling. Disse områdene må videre utredes og ambisjonsettes i definisjonsfasen, men som utgangspunkt er følgende områder identifisert: - Modulverktøysatser: 1) Oppdatere og revidere innholdet i eksisterende modulverktøysatser og 2) sikre at nytt materiell som anskaffes, blir ivarettatt ved at verktøymodulene har rett nivå og innhold. - Feltvedlikeholdsfasiliteter: 1) Oppgradere og komplettere dagens verkstedcontainere for bruk i felt og deployering, 2) oppgradere og komplettere delelagercontainere for bruk i felt og deployering og 3) ta frem containere som ivaretar SAP, lagring og forsvarlig forvaltning av sensitivt materiell til vedlikehold. - Diagnosesystemer: 1) Samle dagens diagnoseverktøy, mot en felles plattform, 2) komplettere og anskaffe diagnosemateriell til 2-3 linje feltvedlikehold og 3) utarbeide felles kravspesifikasjon på diagnoseverktøy ved anskaffelse av nytt materiell.	PP	150-300 mill. kroner								
4042	Nye ammunisjonstyper	Prosjektet skal følge den teknologiske utviklingen, og vurdere nye potensielle ammunisjonstyper for bruk i Forsvaret.	Prosjektet omfatter ammunisjon til handvåpen opp til 12,7 mm, men også enkelte større kaliber kan bli vurdert, som for eksempel M72 eller tilsvarende våpen.	MP	100-300 mill. kroner								
4043	Mørkeutrustning 2	Mørkeutrustningsmateriell som vil øke soldatenes nivå innenfor denne kapasiteten.	Under vurdering.	MP	100-200 mill. kroner								
5007	Artillerilokaliseringsradar - serieanskaffelse	Det utvikles en prototype av en oppdatert artillerilokaliseringsradar i det allerede godkjente prosjektet 5021. Etter at prototypen er evaluert vil det bli tatt en avgjørelse hvorvidt man skal starte en serieproduksjon i prosjekt 5007.	Et mindre antall radarer tilpasset Forsvarets fremtidige struktur.	PP	600-900 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
5050	Videreføring av Leopard 2 A4	Prosjektet skal videreføre eksisterende kapasitet Leopard 2 A4 inntil nye stridsvogner er på plass fra 2025.	Eksisterende stridsvogner skal levetidsforlenges med eksisterende kapasitet.	PP	75-200 mill. kroner								
5065	Områdekontroll	Hensikten er å anskaffe et moderne, effektivt og hurtig deployerbart system for områdekontroll. Systemet vil basere seg på NATO-konseptet Area Access Control (AAC). Prosjektet vil gi en personellfattig struktur en mest mulig effektiv og fleksibel evne til å kontrollere, herunder overvåke og nekte adgang til, områder i tid og rom.	Under vurdering.	PP	400-600 mill. kroner								
5066	Skole- og simulatormateriell	Hensikten med prosjektet er å dekke utdanningsbehovet for grunnleggende og videregående kjøretrening i simulator for dagens stridskjøretøy og taktiske kjøretøy, og være skalerbar, slik at andre og nye kjøretøy kan implementeres.	Prosjektet skal bl.a. erstatte dagens kjøresimulator og utvide dens kapasiteter og muligheter. Videre skal dagens stabs- og ledertrener erstattes.	MP	350-600								
5092	Erstatning MB 240GD Feltvogn	Erstatning av eksisterende feltvogn Mercedes-Benz 240GD anskaffet på 1980-tallet. Disse vognene har møtt sin tekniske levealder, og er preget av gammel teknologi med høye drifts- og vedlikeholdskostnader. Det planlegges også anskaffet tilhengere.	Upansrede feltvogner m/tilhengere til hele Forsvaret. Antallet under vurdering.	MP	1500-2500 mill. kroner								
5095	Videreføring av PV-kapasitet	Opprettholde evnen til å bekjempe tungt pansret materiell. Det er behov for PB-systemer som trenger gjennom motstanderens APS-systemer og som har ødeleggende effekt på målet. PB systemene bør ha like lang, eller lenger rekkevidde enn motstanderen.	Minimum 100 systemer.	MP	200-400 mill. kroner								
5096	Overvåknings-/ og etterretningssystemer på dypet	Prosjektet skal fremskaffe ulike sensorsystemer for bruk på dypet til støtte for Hærens operasjoner og JISR-operasjoner.	Under vurdering.	MP	400-600 mill. kroner								
5097	Erstatning Leguan	Erstatte eksisterende Leguan broer på Leopard støttevogn.	Under vurdering.	MP	200-400 mill. kroner								
5098	Erstatning Minerydder Mekanisk og MICLIC	Prosjektet skal modernisere Hydrema mekanisert minerydder slik at levetiden på denne forlenges. Videre skal prosjektet tilføre Hæren eksplosivt gjennombrytningskapasitet, gjennom anskaffelse av multihenger med eksplosivt ryddesystem.	Under vurdering.	MP	75-150 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
5099	NANO UAV II	Grunnet den raske utviklingen innen UAS, antas det at det på anskaffelsestidspunktet vil det være flere aktuelle systemer tilgjengelig på markedet. Hensikten med prosjektet er å anskaffe fremtidig Nano UAS til Forsvaret. Prosjektet skal anskaffe og driftsette tilgjengelig moden teknologi, og er ikke et utviklingsprosjekt.	Under vurdering.	MP	150-300 mill. kroner								
5230	Artilleriammunisjon (40/60/90 km)	Målet er å tilføre Hæren en balansert ammunisjonsmengde som i varetar behovet for effekt i mål, presisjon og rekkevidde i den hensikt å utnytte kapasiteten i nytt artilleriskyts anskaffet i P5447.	Ammunisjonsanskaffelsen må være balansert, ift. økonomi, type granater, brannrør og drivladninger. En moderne sprenggranat med lang rekkevidde og god effekt mot personell og lettpansredemål vil ha høy prioritet. Behovet for presisjon ivaretas med anskaffelse av korreksjonsbrannrør (2D-brannrør). Lys- og røykgranater vil ha relativt lav prioritet.	MP	1500-3000 mill. kroner								
5251	120mm Programmerbar brannrør til LEO2	Hensikten med prosjektet er å øke den operative ytelsen til Hærens stridsvogn Leopard 2 A4 ved å anskaffe et nytt programmerbart brannrør, noe som vil gi stridsvognen økt fleksibilitet og ytelse. Prosjektet skal også dekke integrasjon av programmerbar ammunisjon i videreføringen av stridsvogn Leopard 2 A4 (P5050). Dette tiltaket tilfører stridsvogn Leopard 2 A4 en ny kapasitet til å bekjempe lettpansrede og upansrede mål mer effektivt. Ammunisjonen vil baseres på dagens granat IM HE-T, som tilføres nytt brannrør. Granatens eksisterende funksjoner videreføres. Det nye brannrøret designes for airburstfunksjon og vil dessuten gi bedre pålitelighet etter penetrasjon av harde mål (delay-funksjon).	Prosjektet skal dekke opp behovet for integrasjon og bruk av 120 mm IM HE-T, programmerbar sprengammunisjon i Hærens videreførte Leopard 2 stridsvogner (P 5050).	MP	75-150 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
5448	M113-F4	Målet er at transportpanservogn (TRSPPV) skal øke manøverbataljonenes operative evne utenfor vei ved at kritiske forsyninger kan fremføres så langt frem som mulig . Hensikten er å fremskaffe flere pansrede kjøretøyer basert på modernisert M113 for å dekke behovet for transportpanservogner i Brigade Nord og Finnmark landforsvar (FLF).	TRSPPV skal derfor inngå i brigadens avdelinger og i Kavaleribataljonen i FLF. Brigadens og FLF s behov for pansret beltegående transportstøtte er 36 stk. TRSPPV.	MP	150-400 mill. kroner								
5449	Nytt fergessystem	Dagens fergekapasitet ble anskaffet gjennom P5206 i perioden 1995-2014. Prosjektets målsetning var å anskaffe fleksibelt bromateriell hvor samme materielltype kunne brukes til forsering av både tørre og våte gap, fast og flytende bro, samt selvdrevet ferge. Materiellet er ved slutten av sin levetid og trenger å fornyes. Målet med prosjektet er å anskaffe materiell i den hensikt å ivareta landstridskreftenes evne til hurtig å forserer våte gap.	Anskaffelsen er med på ivareta de operative krav som er gitt til Hæren om å kunne «planlegge, forberede og gjennomføre taktiske forflytninger i samsvar med gjeldende prosedyrer ved hjelp av organiske, hjul, båt og ferge-ressurser». Materiellet skal benyttes i Brigaden-Nords operasjonsområde, hvilket innebærer at materiellet må kunne benyttes til å understøtte Brigadens 3 manøverbataljoner samtidig.	MP	200-400 mill. kroner								
5456	M-113 (inkl. tidl. Oppdatering)	Materiell som skal inngå i brigaden og Kavaleribataljonen/FLF bør ha beskyttelse mot fiendens våpenvirkning, samt ha mobilitet til å følge hurtig manøver. Prosjekt skal anskaffe pansrede støttevogner for å dekke det utøkte behov, og som har kapasitet til å løse oppgaver og ambisjoner for Hærens nye vedtatte styrkestruktur.	Prosjektet skal fremskaffe pansrede kjøretøyer basert på modernisert M113, samt løsninger som utvikles gjennom P5002. Dette for å dekke et stort behov for pansrede kommando-/ledelsesvogner, sambandsvogner, logistikkvogner og øvrig taktisk støttevogner. Kjøretøyene skal ha en operativ og driftsmessig profil mest mulig lik Hærens øvrige pansrede beltegående kjøretøyer. Vognene skal inngå i brigadens avdelinger og i deler av FLF.	MP	600-900 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
9360	Stridsvogncapacitet til Hæren	Basert på Regjeringens anbefaling, vedtok Stortinget i behandlingen av Innst. 50 S (2017 2018) til Prop 2 S (2017 2018) at landmakten skal ha en moderne stridsvogncapacitet. En ny moderne stridsvogncapacitet beskrives som avgjørende for å opprettholde en brigade i operativ balanse, som kan løse de mest krevende oppdrag og møte fremtidens kampsystemer i operasjoner. Forsvaret har behov for å ha mekaniserte hæravdelinger med en helhetlig samvirkecapacitet som kan operere mot en moderne utrustet mekanisert motstander som rykker frem langs bakken. Dette forutsetter en stridsvogncapacitet med tilstrekkelig beskyttelse og ildkraft integrert i hæravdelinger som er i stand til å møte og nedkjempe motstanderens pansrede kapabiliteter, og som er interoperable og integrerte med resterende kampsystemer i Forsvaret.	Det er vedtatt gjennom Innst. 50 S (2017 2018) til Prop 2 S (2017 2018) at brigaden skal videreutvikles til tre like mekaniserte bataljoner, alle med en moderne stridsvogncapacitet. FD har igangsatt en konseptvalgutredningen (KVU) som blant annet skal vurdere ytelse, antall og kostnad. Flere ulike alternativer vurderes i dette arbeidet.	MP	4000-8000 mill. kroner								

SJØSYSTEMER

Kontaktperson:

Bjørn Schjerven

Programleder Sjøsystemer

Forsvarsdepartementet

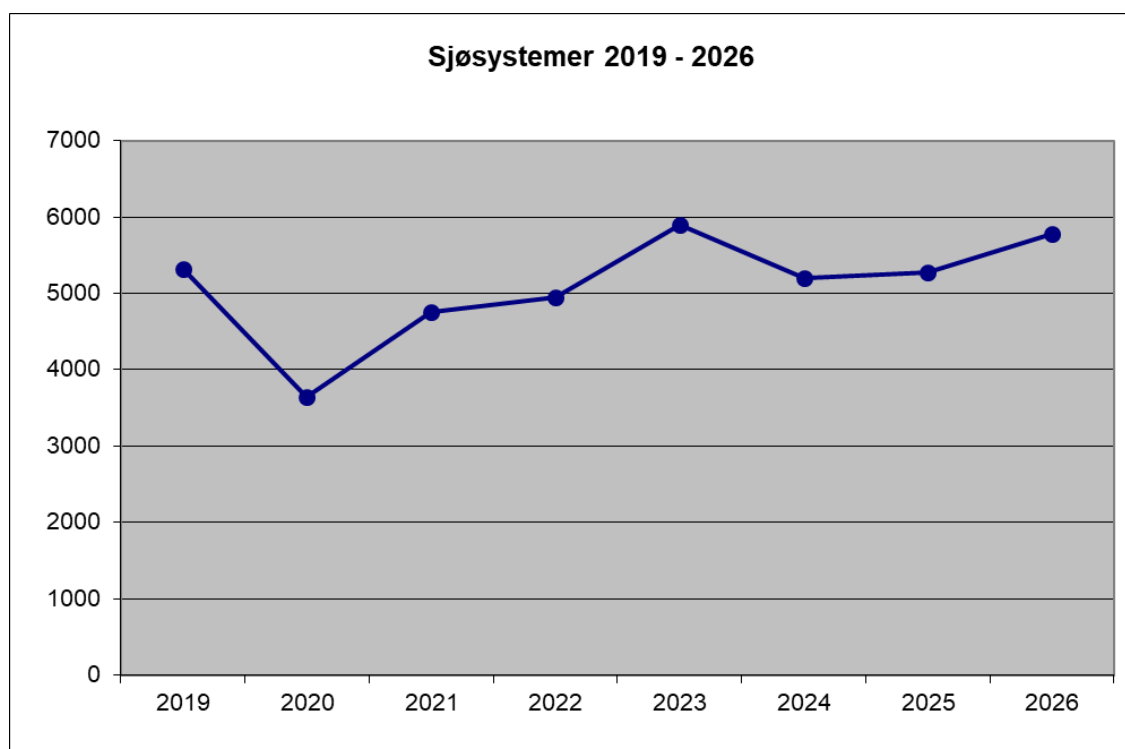
Telefon 23 09 65 87

E-post: Bjorn.Schjerven@fd.dep.no

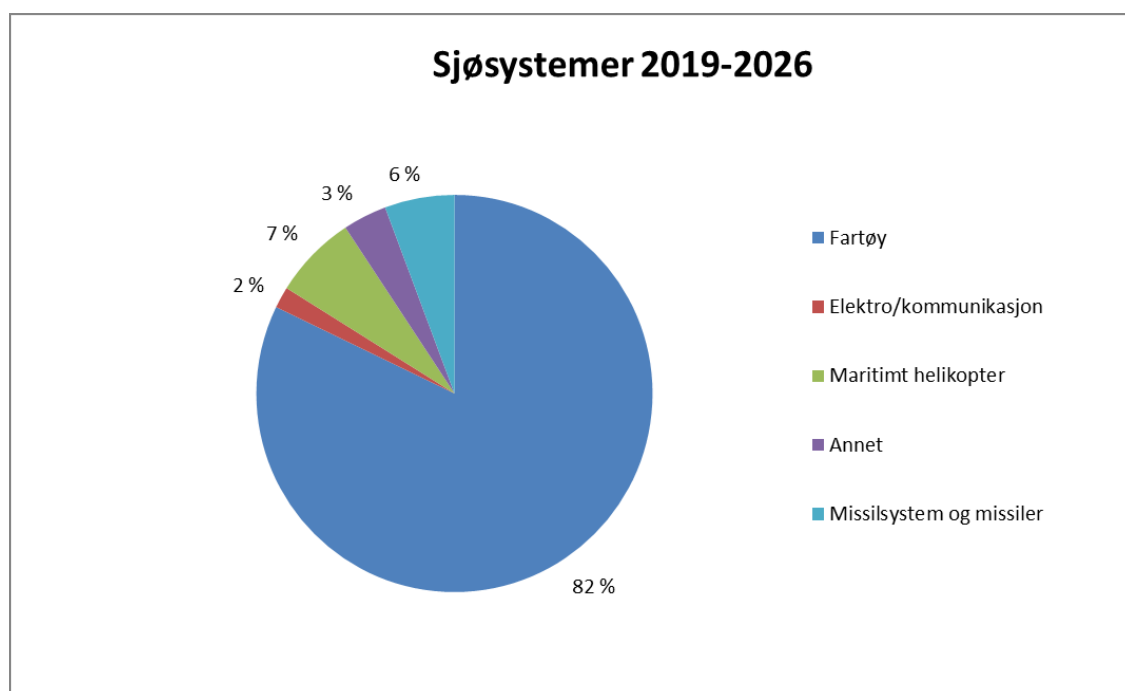

Foto 2 Torbjørn Kjosvold / Forsvaret

3.3 Sjøsystemer

Figur 5- Investeringsbehov per år (mill. kroner).

Figur 6- Hovedfordeling.

I programområdet sjøsystemer er hovedtyngden av investeringene knyttet til fartøyer og tilhørende våpensystem. Noen av de større prosjektaktivitetene i kommende periode er:

- Nødvending oppgraderinger av KV Svalbard blant annet IFF og levetidsforlengelse, samt videreføring av indre kystvakt.
- Fremskaffelse av fremtidig maritim minemottiltakskapabilitet.
- Materiellinvesteringer knyttet til videreføring av kystjegerkapasiteten.
- Det eksisterende sjømålsmissilet i Sjøforsvaret er planlagt videreført gjennom prosjekt 6025 MLU NSM, frem til nytt missil blir levert. Videreutvikling av nytt missil er under utredning.
- Sjøforsvarets undervannsbåter er en strategisk kapasitet i Forsvaret. Norge planlegger å erstatte dagens ULA-klasse gjennom et samarbeid med Tyskland om bygging av nye ubåter. Nasjonalt skal anskaffelsen skje gjennom P6346 Nye ubåter.
- Nye helikopterbærende kystvaktfartøy til erstatning for dagens Nordkapp-klasse med isforsterkning anskaffes gjennom P6615 Nye kystvaktfartøyer.
- Fridtjof Nansen-klasse fregatt skal mot slutten av perioden gjennomgå en teknisk oppdatering for å sikre levetidsforlengelse og videreføring av fartøyenes operative evne. Dette arbeidet omfatter et stort antall systemer om bord og vil bli organisert i prosjekt P6096 MLU Fregatt.

Oversikt mulige og planlagte prosjekter

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
3052	IFF for KV Svalbard	Prosjektet skal sørge for at KV Svalbard opprettholder evnen til å operere helikoptre under alle meteorologiske forhold gjennom å sikre at fartøyenes radarkontrollanlegg møter minimumskravene til slike operasjoner.	KV Svalbard har behov for en oppdatert IFF-utrustning ut i fra både sivile og militære regelverk og standarder. NATOs minimum military requirements stiller krav til IFF Mode 5, og behovet for trygt å kunne separere luftenheter driver behovet for ADS-B og Mode S. I tillegg til oppdatering av IFF må radar og fartøyets Tactical Management System (TMS) oppdateres for å kunne anvende nye IFF-data. Det vil også være behov for å sikre de arealene hvor systemene er montert og hvor data presenteres og anvendes.	PP	100-300 mill. kroner								
6025	MLU for NSM	Prosjektet skal videreføre Sjøforsvarets beholdning av NSM-missiler slik at missilsystemet opprettholder tilgjengeligheten gjennom den resterende delen av levetiden.	Prosjektet vil inkludere erstatning som nødvendig av delsystemer grunnet bl.a. ukurans for å opprettholde missilsystemets tilgjengelighet ut levetiden. Omfanget gjelder selve missilene og i den grad det er nødvendig også den fartøysintegreerte delen av missilutrustningen	PP	500-750 mill. kroner								
6096	MLU Fregatt	Prosjektet skal oppdatere og oppgradere Sjøforsvarets fregatter i Nansen klassen slik at fartøyene opprettholder tilstrekkelig ytelse gjennom den resterende delen av levetiden.	Prosjektet vil inkludere erstatning som nødvendig av delsystemer grunnet bl.a. ukurans samt nødvendige oppgraderinger for å opprettholde fregattstrukturens operative evne ut levetiden.	MP	4000-6000 mill. kroner								
6359	Fremtidig maritim minemottiltakskapabilitet	Prosjektet skal anskaffe en moderne og fremtidsrettet minemottiltakskapasitet med tilstrekkelig operativ kapasitet og ytelse med økt vekt på ubemannede og autonome systemer.	Prosjektet omfatter anskaffelse av all utrustning nødvendig for å utgjøre en moderne minemottiltakskapasitet. Konseptvalg forventes i løpet av 2019 og løsningen vil i økende grad inkludere ubemannede og autonome delelementer.	PP	1500-3000 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
6380	KJK Oppgradering 1	Prosjektet skal anskaffe nødvendig materiell til KJK slik at enhetes operative evne sikres videreført samt legge til rette for vedtatt videreutvikling.	Prosjektet vil omfatte en større mengde artikler i et begrenset antall tilpasset KJKs behov og egenart herunder avanserte håndholdte sensorer og KKIS utrustning. Spesielt skal prosjektet medvirke til KJKs evne til å støtte Sjøforsvaret ifb. bordingsoperasjoner herunder anskaffe hensiktsmessige bordingsbåter samt annen nødvendig bordingsutrustning.	MP	200-500 mill. kroner								
6381	KJK Ildkraft	Prosjektet skal erstatte dagens bakkebaserte Hellfire missilsystem med et system med tilsvarende evner og egenskaper mot mål på sjø og land.	Prosjektet omfatter anskaffelse av et antall missiler med nødvendig launcher- og ildledelsesutrustning til å utruste 4-6 missilgrupper innenfor KJKs organisasjon.	MP	200-500 mill. kroner								
6394	Beredskapsmateriell oljevern	Å kunne håndtere egne oljeutslipp når uhellet er ute er et ansvar for Forvaret. For å kunne gjøre dette er det nødvendig å disponere en hensiktsmessig oljevernutrustning lokalt på de stedene en slik risiko kan oppstå.	Prosjektet skal anskaffe oljevernutrustning til utvalgte havnefasiliteter i Forsvarets struktur.	MP	30-60 mill. kroner								
6395	Evne til elektromagnetisk signaturmåling for UVB	UVB systemet er avhengig av å ha kontroll på egne signaturer - herunder elektromagnetisk. For å oppnå dette er man avhengig av å måle signatur regelmessig. Det er derfor viktig at dette kan gjøres med tilstrekkelig kvalitet og på en kosteffektiv måte.	Prosjektet omfatter anskaffelse og installasjon av oppgradert infrastruktur for å kunne gjennomføre målinger av elektromagnetisk signatur.	MP	25-50 mill.kroner								
6608	Mid life update KV Svalbard	Prosjektet skal oppdatere og oppgradere KV Svalbard slik at fartøyet opprettholder tilstrekkelig operativ ytelse gjennom den resterende delen av levetiden.	Prosjektet vil inkludere erstatning som nødvendig av delsystemer grunnet bl.a. ukurans samt nødvendige oppgraderinger for å opprettholde KV Svalbards operative evne ut levetiden.	MP	100-300 mill. kroner								
6618	MLU KV Harstad	Prosjektet skal oppdatere og oppgradere KV Harstad slik at fartøyet opprettholder tilstrekkelig operativ ytelse gjennom den resterende delen av levetiden.	Prosjektet vil inkludere erstatning som nødvendig av delsystemer grunnet bl.a. ukurans samt nødvendige oppgraderinger for å opprettholde KV Harstads operative evne ut levetiden.	MP	100-200 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
6619	Erstatning Hurtiggående Patruljebåter (HPB)	De fem KV-fartøyene i Nornen klassen er utrustet med hurtiggående patruljebåter (HPB) for å sikre evne til hurtig reaksjon i operasjoner i indre farvann. HPB strukturen er i ferd med å nå teknisk levealder og må erstattes for å opprettholde Nornen-klassens operative kapasitet.	Prosjektet skal anskaffe nye HPB-er med tilstrekkelige egenskaper mht. oppdrag og rolle samt med karakteristika som gjør at de kan opereres som en integrert del av Nornen-klassen. Prosjektet skal også anskaffe nødvendig støtteutrustning for å understøtte opplæring, vedlikehold og annen forsvarlig drift av de nye HPB-ene gjennom levetiden.	MP	25-75 mill. kroner								
6624	Videreføring av IKV etter 2022	Nornen-klassen kystvaktfartøyer består av KV Nornen (W330), KV Farm (W331), KV Heimdal (W322), KV Njord (W333) og KV Tor (W334). Fartøyene ble bygget i perioden 2005-2007. Hensikten med prosjektet oppgraderinger for å sikre drift av fartøyene ut levetiden.	Prosjektet vil omfatte nødvendige skipstekniske oppgraderinger og andre tilpasninger for å håndtere HMS utfordringer og teknisk ukurans	MP	200-400 mill. kroner								
6692	Kran og daviter til Fridtjof Nansen klassen	Prosjektet skal sikre fregattene sikker og hensiktsmessig krankapasitet til blant annet å medbringe og operere hensiktsmessige mindre, hurtiggående båter	Prosjektet omfatter alle Sjøforsvarets fregatter og innebærer anskaffelse og installasjon av nye davitt og kransystemer - inkludert skrogtilpasninger som nødvendig - tilpasset oppdatert behov.	PP	75-150 mill. kroner								

LUFTSYSTEMER

Kontaktperson:

Jan Ronny Fagereng

Programleder Luftsystemer

Forsvarsdepartementet

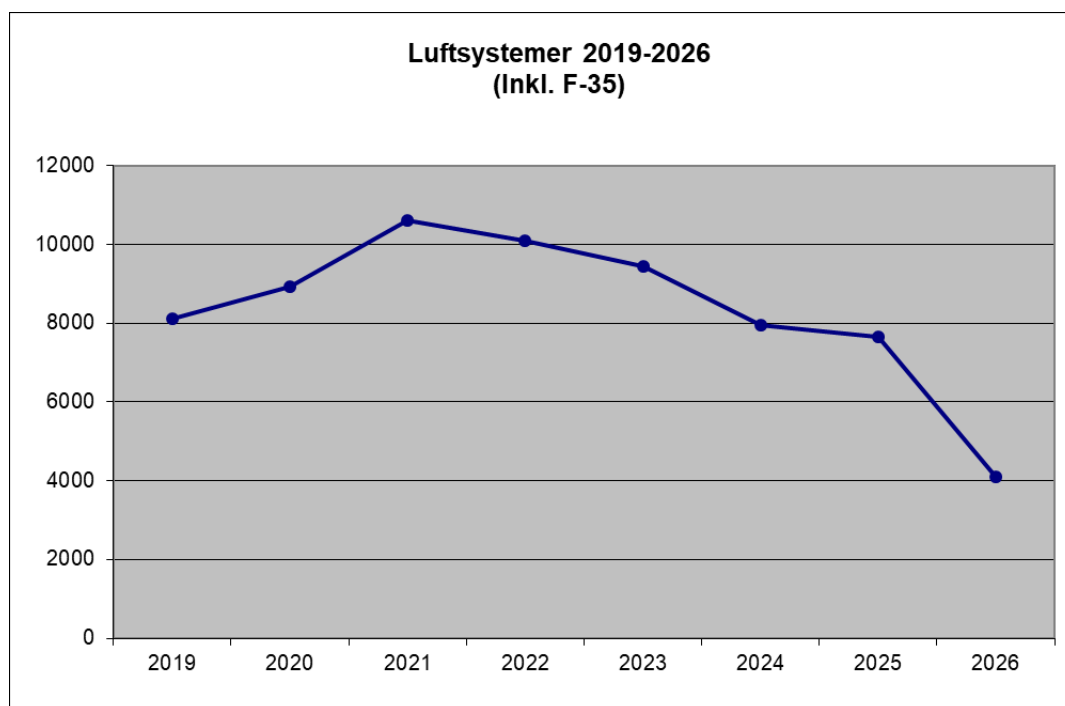
Telefon 23 09 64 32

E-post: Jan-Ronny.Fagereng@fd.dep.no

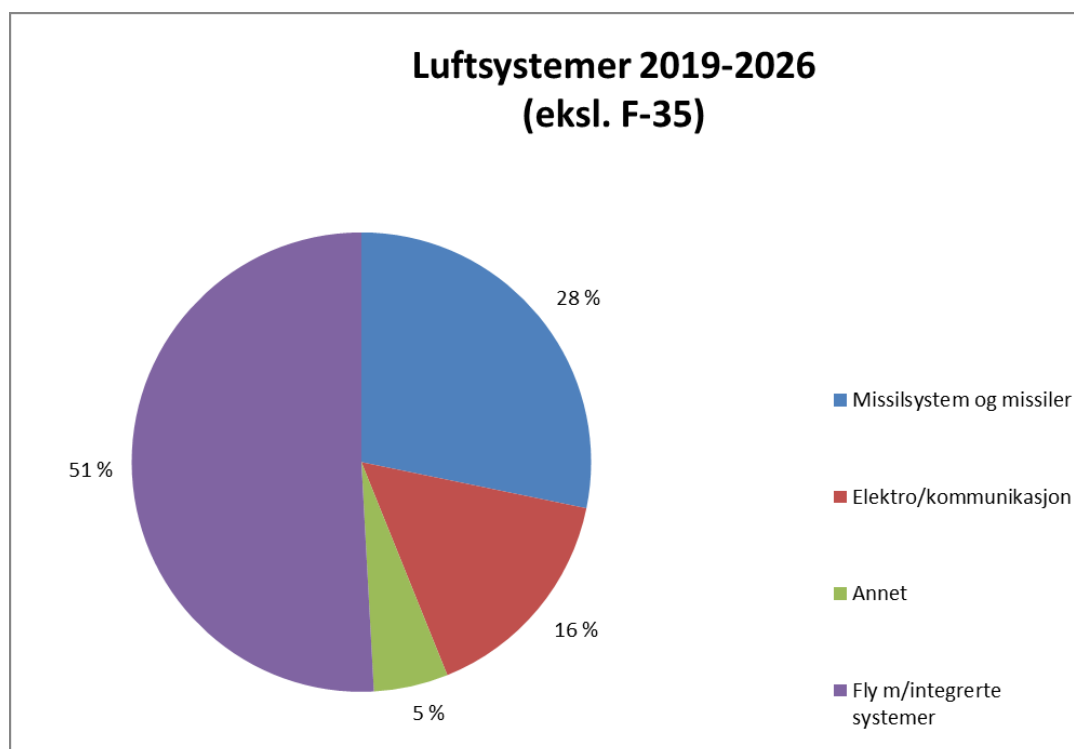

Foto 3 Lars Magne Hovtun / Forsvaret

3.4 Luftsystemer

Figur 7- Investeringsbehov per år (mill. kroner).

Figur 8- Hovedfordeling.

Hovedtyngden av investeringene innenfor programområde luftsystemer er:

- Videreføring av kampflykapasiteten ved å erstatte F-16 med F-35. Det vil være løpende oppgraderingsprosjekt på F-35 fra 2022 og fremover.
- Videreføring av MPA- og ISR-kapasitet.
- Midlife update av C-130J.
- Militær luftromsovervåking – oppgradering og utskifting av sensorer og bidrag til NATOs integrerte kontroll- og varslingskjede (K&V).
- Oppgradere dagens middels rekkevidde luftvern inkludert nye missiler samt tilføre langtrevkende luftvern (områdeluftvern).
- Oppgradering av IFF for Luftforsvarets systemer.
- Videreføring av Bell 412.

Oversikt mulige og planlagte prosjekter

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
2078	Sensorer for militær luftromsovervåking	Eksisterende sensorer (Sindre I, FPA-110 og ARS-8) er aldrende og må erstattes. Hensikten med prosjektet er å opprettholde og forbedre dagens dekningsvolum, og sikre at Forsvaret kan oppdage og følge eksisterende og kjente nye typer luftfartøy i luftrommet gjennom kontinuerlig å overvåke nasjonalt og tilstøtende luftrom.	Anskaffe nye sensorer for militær luftromsovervåking som skal erstatte dagens Sindre I, FPS-110 og ARS-8.	PP	2500-4000 mill. kroner								
2588	Sanseillasjonssimulator	Hensikten med prosjektet er å erstatte materiell som må fases ut grunnet oppnådd teknisk levetid. Anskaffelse av en ny sanseillasjonssimulator skal bidra til å forebygge flyulykker og hendelser forårsaket av sanseillasjoner gjennom å videreføre og forbedre spesifikk trening.	Anskaffelse av ny sanseillasjonssimulator som erstatning for dagens sanseillasjonssimulator ved Flymedisinsk Institutt (FMI).	PP	25-75 mill. kroner								
5091	Luftvern bærbart	Styrkingen av Hæren i Finnmark støttes med anskaffelse av integrert og kvalifisert bærbart luftvern.		MP	200-400 mill. kroner								
5099	NANO UAV II	Grunnet den raske utviklingen innen UAS, antas det at det på anskaffelsestidspunktet vil det være flere aktuelle systemer tilgjengelig på markedet. Hensikten med prosjektet er å anskaffe fremtidig Nano UAS til Forsvaret. Prosjektet skal anskaffe og driftsette tilgjengelig moden teknologi, og er ikke et utviklingsprosjekt.	Under vurdering.	MP	150-300 mill. kroner								
7167	Sindre II levetidsforlengelse	Hensikten med prosjektet er å levetidsforlenge Sindre II for å opprettholde evnen til relevant luftromsovervåking.	Anskaffe materiell for oppgradering av Sindre II-sensorene slik at de opprettholder relevant evne til luftromsovervåking.	MP	750-1300 mill. kroner								
7400	Nytt skolefly (Safari)	Hensikten er å erstatte dagens system for seleksjonsflyging med et nytt når skoleflyene Saab Safari har nådd sin levetid.	Formålet med prosjektet er å anskaffe nytt system for seleksjonsflyging.	MP	100-200 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
7571	Overvåkningssystem for Baseforsvar	Hensikten er at baseforsvarskapasiteten utvides og moderniseres med moderne overvåkingsutstyr og annen relevant utrustning. Forsvarets prioriterte baser beskyttes ytterligere gjennom et sterkt baseforsvar, relevante operasjonsplaner og et nødvendig fokus på passive beskyttelsestiltak. Ørland, Evenes (Luft), Haakonsvern og Ramsund (Sjø) skal beskyttes av et robust baseforsvar i tillegg til luftvern og andre sikringstiltak. Baseforsvar er et viktig element i daglig vakthold og sikring, og for beskyttelse av baser i krise eller væpnet konflikt.	Formålet med prosjektet er å anskaffe moderne overvåkingsutstyr	MP	15-30 mill. kroner								
7621	Oppgradering NASAMS	Hensikten med prosjektet er å forbedre Forsvarets evne til beskyttelse mot moderne våpentrusler fremført gjennom luften.	Oppgradere NASAMS med forbedret evne til å overvåke, oppdage, identifisere og bekjempe relevante trusler innenfor ansvarsområdet.	MP	450-650 mill. kroner								
7623	Anskaffelse av ny IFF-kapasitet for NASAMS	Hensikten med prosjektet å sikre at de bakkebaserte luftvernensensorene oppfyller NATOs krav til Minimum Military Requirement og opprettholder evnen til sikker identifikasjon av fly og fartøy og samtidig redusere risiko for beskytning av egne styrker i NATO-operasjoner.	Erstatte IFF Mode 4 (Identification Friend or Foe) med IFF Mode 5/S på NASAMS-luftvernensensorer.	PP	250-400 mill. kroner								
7626	Videreføring Bell 412	Spesialstyrkenes evne til å gjennomføre operasjoner skal økes ved at Bell 412 dedikeres til støtte for Forsvarets spesialstyrker, spesielt gjennom forbedret mobilitet og ved å benytte Bell 412 i ildstøtteoppdrag. Helikopteret skal tilpasses det nye oppdraget.	Bell 412 skal utgjøre SOF-helikopterkapasiteten og dette medfører at videreføring av Bell 412 planlegges for å sette maskinene i best mulig stand til å løse oppdraget som SOF-helikopterkapasitet fra 2019.	PP	450-700 mill. kroner								
7627	Langtrekkende Luftvern/Områdeluftvern	Hensikten med prosjektet er å forbedre Forsvarets evne til beskyttelse mot moderne våpentrusler fremført gjennom luften.	Anskaffe blant annet sensorer og missiler som tilfører dagens luftvern evne til langtrekkende beskyttelse.	MP	3000-5000 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
7720	F-35 Oppgraderinger	Hensikten med prosjektet er å forbedre Forsvarets evne til å gjennomføre offensive og defensive luftoperasjoner. For å oppnå dette må kampflyvåpenet oppgraderes tilsvarende utviklingen i potensielt trusselbilde og tilhørende ambisjonsnivå.	Oppdatere/oppgradere F-35 iht. program for utvikling av plattformen og tilpasset nasjonalt/NATO ambisjonsnivå jf. allerede etablerte prosesser.	MP	7000-9000 mill. kroner								
7820	MLU C-130J	Hensikten er å oppdatere og oppgradere C-130 J slik at de viderefører sin operative relevans i takt med den operative og teknologiske utviklingen.	Oppgradere plattformens operative kapasitet i takt med den teknologiske utviklingen.	MP	1500-2500 mill. kroner								
7821	Erstatning MSAM-missil	Hensikten med prosjektet er å forbedre Forsvarets evne til beskyttelse mot moderne våpentrusler fremført gjennom luften.	Anskaffe blant annet nye luftvernmissiler relevant for dagens teknologi- og trusselutvikling.	MP	2500-3500 mill. kroner								

INFORMASJONSINFRASTRUKTUR

Kontaktperson:

Truls Petter Bjerkestuen

Programleder INI-systemer

Forsvarsdepartementet

Telefon 23 09 64 68

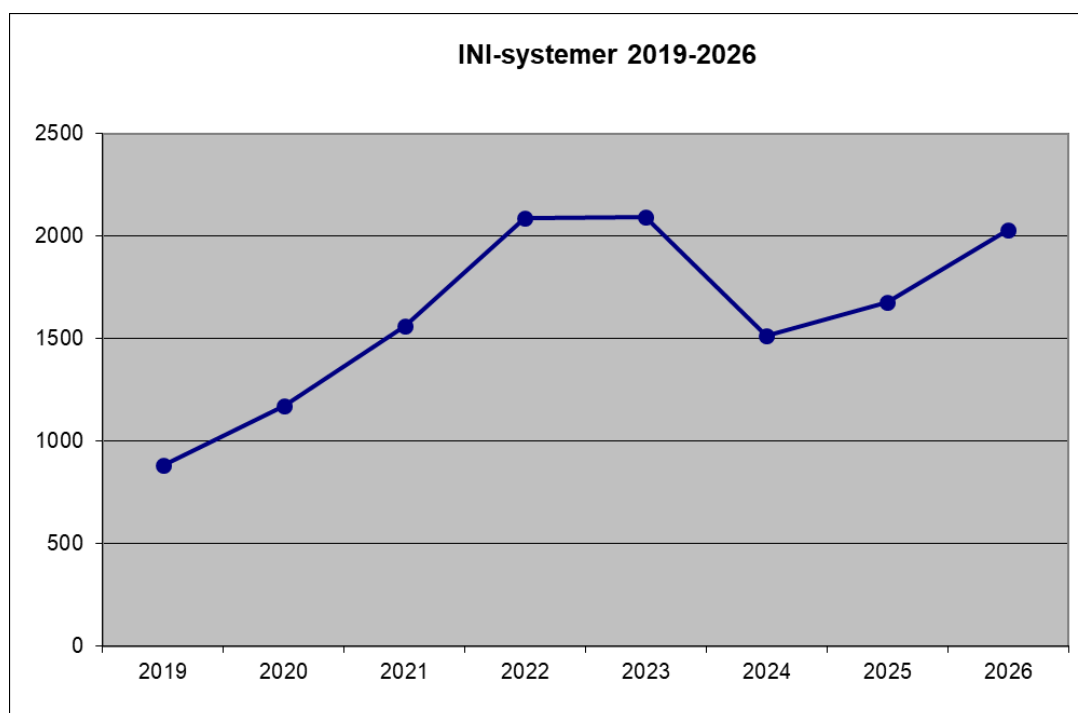
E-post: Truls-Petter.Bjerkestuen@fd.dep.no

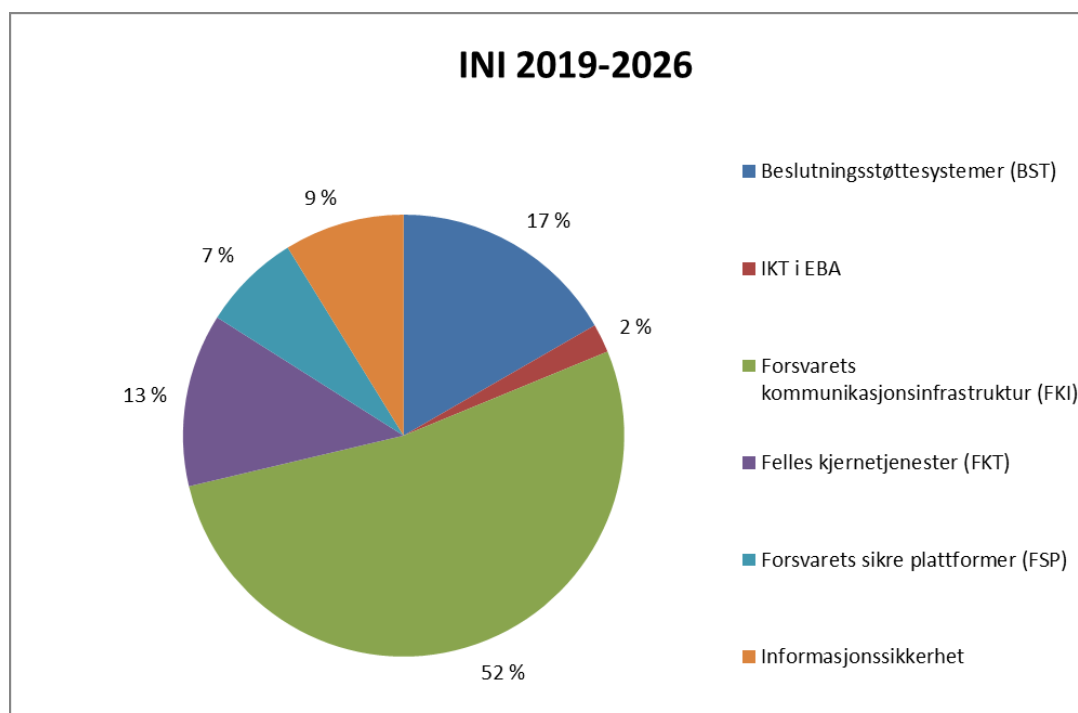
Foto 4 Cyberforsvaret

3.5 INI-systemer

Figur 9- Investeringsbehov per år (mill. kroner).

Figur 10- Hovedfordeling.

Programområdet INI-systemer er et sammensatt program som består av ulike typer IKT-tjenester, -løsninger og –systemer.

Programområdet prioriterer i perioden å anskaffe taktiske plattformer, datasenter, og øke evnen til å dele informasjon og bedre interoperabilitet internt og med alliansepartnere.

Hovedtyngden av investeringene innenfor programområdet INI-systemer er:

Det er igangsatt to initiativ innenfor IKT (program Mime og program MAST (Militær anvendelse av skytjenester)) som skal ha et særlig fokus på effekt av IKT investeringer, gjennom en integrert styringsmodell der Forsvaret, FMA og strategiske samarbeidspartnere alle bidrar til å løse oppdraget. Program Mime skal sikre ivaretagelse av en helhetlig anskaffelse av taktisk informasjonsinfrastruktur. Program MAST skal sikre ivaretagelse av en helhetlig anskaffelse av sikker plattform for militær anvendelse av skytjenester.

Modernisering av kryptoløsninger skal ta fram kvanteresistente kryptoløsninger for sikring av Forsvarets informasjonsutveksling for mobile og stasjonære enheter. Det skal også tas fram løsninger for sikring av informasjon på lagringsmedier mot kompromittering ved tap.

I forbindelse med etablering av Evenes base og omorganisering av øvrig basestruktur, vil det bli gjennomført prosjekter for å ivareta IKT-behov som følge av dette arbeidet.

Forsvarets stasjonære og mobile kommunikasjonsinfrastruktur skal styrkes og oppgraderes i perioden gjennom flere prosjekter. Kommunikasjon på taktisk nivå vil bli ivaretatt av program Mime.

Forsvarets og spesialstyrkenes teknologiske fortrinn innenfor C4ISR og JISR, som bidrar til økt operativ evne og operativ tilgjengelighet, skal videreutvikles gjennom flere prosjekter.

Det er behov for å modernisere og konsolidere systemunderstøttelse for utøvelse av defensive cyberoperasjoner og øke kvaliteten på drift og overvåkning, samt redusere kostnadene ved å samordne eksisterende kapasiteter.

Oversikt mulige og planlagte prosjekter

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1516	SOF C4ISR 2	Prosjektet er en videreføring av C4ISR-kapasiteter for Forsvarets spesialstyrker og skal sikre fortsatt operativ tilgjengelighet til C4ISR-kapasiteter for spesialstyrkene.	Skal dekke behovet til Forsvarets spesialstyrker.	PP									
1534	SOF C4ISR 3	Prosjektet skal anskaffe oppdatert kommunikasjonssystem til spesialstyrkene. Prosjektet skal kjøpe inn materiell som opprettholder og videreutvikler den eksisterende kapasiteten. Materiellet bør ha grensesnitt mot eksisterende kommando-, kontroll-, kommunikasjons- og informasjonssystem i Forsvaret.	Skal dekke behovet til Forsvarets spesialstyrker.	MP									
2818	Videreutvikling av FIF	Prosjektet skal reorganisere og få på plass funksjonalitet i Forsvarets integrerte Forvaltningssystem (FIF) som ikke ble levert gjennom LOS-programmet og tilhørende prosjekter.	Forsvarssektorens behov.	PP	50-100 mill. kroner								
2920	IKT infrastruktur Evenes	I forbindelse med etablering av Evenes som kampflybase og base for fremtidige maritime patruljefly kreves det investeringer i IKT infrastruktur.	Forsvarets behov.	PP	75-150 mill. kroner								
2921	IKT infrastruktur ny basestruktur	Hensikten med prosjektet er å sikre at Forsvarets baser har den nødvendige IKT-infrastruktur for å kunne operere mest mulig effektivt. I tillegg at nødvendig avhenging blir foretatt på en kostnadseffektiv måte.	Forsvarets behov.	PP	100-250 mill. kroner								
8021	Modernisering av taletjenester	Prosjektet skal sikre systemunderstøttelse for effektiv samhandling på Forsvarets sikre høygraderte IKT-plattformer (FSP) for å bidra til økt effektivisering av Forsvarets virksomhet.	Forsvarets behov.	MP	100-300 mill. kroner								
8029	K2IS luft	Prosjektet skal sikre et helhetlig K2IS for understøttelsen av nasjonale K2 Luft-prosesser som samvirker nasjonalt og med NATOs fremtidige luft-, kommando- og kontrollstruktur. Prosjektet skal videre erstatte nasjonale delsystemer med hensiktsmessige løsninger.	Understøtte luftoperasjoner i en fellesoperativ ramme.	MP	150-300 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
8041	Fornyelse av stasjonær HF-struktur	Forsvaret har en rekke stasjonære HF-stasjoner. Infrastrukturen består i hovedsak av gamle sender- og mottakerstasjoner med tilhørende fjernstyring. Prosjektet skal modernisere og fornye den nasjonale HF-strukturen til en tilpasset kapasitet med ny og bedre funksjonalitet.	Forsvarets revisiterte HF-stasjoner.	PP	100-200 mill. kroner								
8043	Taktisk ledelsessystem for landdomenet	Prosjektet skal gjøre investeringer i taktisk ledelsessystem for landdomenet slik at Forsvaret opprettholder, moderniserer og forbedrer evne til effektiv ledelse og utnyttelse av Forsvarets styrkestruktur på taktisk og stridsteknisk nivå i landdomenet. Materiellinvesteringer i taktisk ledelsessystem for landdomenet har et fokus på informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), der både programvare- og maskinvarekomponenter danner en taktisk informasjonsinfrastruktur av mobile og deployerbare nettverkelementer som gir evne til å utøve effektiv kommando og kontroll. Prosjektet tar fram et konsept for taktisk ledelsessystem for landdomenet. Konseptet vil være førende for alle prosjekter som har IKT-leveranser til styrker som opererer i landdomenet.	Taktisk ledelsessystem for landdomenet omfatter taktisk IKT-materiell fra enkeltmann til taktiske staber for alle styrkeressurser som opererer i landdomenet.	MP	2500-4500 mill. kroner								
8051	Oppgradering av VLF stasjon NOVIK	VLF-stasjon Novik er basert på gammel teknologi som er ressurskrevende og etter hvert også vanskelig å understøtte. Prosjektet skal sikre en moderne og pålitelig VLF-kapasitet ut over 2020 for å understøtte eksisterende og ny ubåt-kapasitet.	Forsvarets behov .	PP	100-300 mill. kroner								
8052	Bedret kontinuitet og tilgjengelighet på Forsvarets sikre plattformer - Nord-Norge	Prosjektet skal sikre tjenesteproduksjon på Forsvarets sikre plattformer ved etablering av redundans og sikre mulighet for effektiv gjenoppretting ved bortfall av tjenester.	Etablering av sikker tjenesteproduksjon i Nord-Norge.	PP	75-150 mill. kroner								
8053	Bedret kontinuitet og tilgjengelighet på Forsvarets sikre plattformer – Østlandet	Prosjektet skal sikre tjenesteproduksjon på Forsvarets sikre plattformer ved etablering av redundans og sikre mulighet for effektiv gjenoppretting ved bortfall av tjenester.	Etablering av sikker tjenesteproduksjon på Østlandet.	PP	50-100 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
8055	Oppgradering av SISAM	Prosjektet skal modernisere og erstatte eksisterende teknisk infrastruktur for SISAM. Dette gjelder både fjernstyring av radioressursene gjennom modernisering av SISAM Remote Control System (RCS), samt system for flernivå sikker tale gjennom modernisering av SISAM Voice Communications System (VCS).	Erstatning av maskinvare og programvare som har passert sin tekniske levetid. Dette for å sikre tilgang til reservedeler og nye moduler ved eventuelle utvidelser.	PP	50-150 mill. kroner								
8070	Videreutvikling beslutningsstøtte - forvaltning	Videreutvikling av beslutningsstøtte for forvaltning i forsvarssektoren. Prosjektet bygger videre på Forsvarets integrerte Forvaltningssystem (FiF) og leveranser fra P2818.	Forsvarssektorens behov.	MP	75-150 mill. kroner								
8100	Kommunikasjon til kamplattformer	Prosjektet skal bidra til økt operativ evne til eksisterende og nye kamplattformer som opererer i nordområdene, herunder havområder nord for Norge. Dette vil inkludere oppgradering/utvidelse av kommunikasjonsløsninger, link-infrastrukturen og utnyttelse av fremtidige løsninger for satelittkommunikasjon. Deler av prosjektet er relatert til konsept for taktisk ledelsesystem for landdomenet.	Kamplattformer som opererer i nordområdene.	MP	750-1500 mill. kroner								
8152	SATCOM terminaler og tilhørende løsninger for Forsvaret	Prosjektet skal sørge for tilpasning og modernisering av eksisterende og planlagt kommunikasjonsinfrastruktur for utnyttelse av satelittkapasitet.	SATCOM-terminaler og tilpassing av annen kommunikasjonsinfrastruktur.	PP	100-200 mill. kroner								
8164	Modernisering av kryptoløsninger	Prosjektet skal opprettholde og effektivisere håndtering av gradert informasjon og øke muligheten for informasjonsdeling og understøtte samhandling blant brukere i forsvarssektoren, totalforsvaret og med NATO. Det skal tas frem løsninger som skal dekke behovet for sikker informasjonsutveksling mellom stasjonære, mobile og deployerbare enheter på alle graderingsnivåer opp til Hemmelig/NATO Secret.	Forsvarets behov.	PP	350-500 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
8171	FSP neste generasjon	Evne til samvirke mellom nasjonale styrker i operasjoner forutsetter at de kan dele informasjon på taktisk nivå, og mellom taktisk, operasjonelt og strategisk nivå. Det er et tilsvarende behov for deling med aktører i totalforsvaret og allierte. Prosjektet skal modernisere og sikre at IKT-plattformene i Forsvaret effektivt understøtter Forsvarets virksomhet på påkrevde graderingsnivåer. Gjenbruk av NATO-løsninger skal vektlegges.	Forsvarets behov.	PP	250-400 mill. kroner								
8174	BST for sanitetstjenesten	Prosjektet skal støtte behovet for beslutningsstøttetjenester for sanitet, samt nødvendig samhandling med sivil sektor.	Forsvarets behov .	PP	40-80 mill.kroner								
8176	BST for operativ K2	Prosjektet skal anskaffe løsninger og funksjonalitet for å drive integrert plan- og beslutningsprosess, både nasjonalt og mot NATO/allierte. Prosjektet bygger videre på P8155, men ivaretar også anskaffelse av andre løsninger der NATO FAS ikke dekker behovet. Prosjektet har avhengighet mot logistikk- og INTEL/IISR-prosesser. Deler av prosjektet er relatert til konsept for taktisk ledelsesystem for landdomenet.	Skal bidra til å dekke Forsvarets behov .	MP	100-200 mill. kroner								
8177	BST for logistikkunderstøttelse av operasjoner	Prosjektet skal anskaffe løsninger og funksjonalitet for å drive logistikkunderstøttelse av operasjoner på alle nivå, både nasjonalt og mot NATO/allierte. Prosjektet bygger videre på P8155, men ivaretar også anskaffelse av andre løsninger der NATO FAS ikke dekker behovet. Prosjektet har grensesnitt for å utveksle informasjon til/fra nasjonale logistikk- og forvaltningssystemer, i tillegg til grensesnitt for samhandling mot sivile logistikkaktører.	Skal bidra til å dekke Forsvarets behov for FAS.	MP	25-75 mill. kroner								
8178	Automatisert dataanalyse for operasjoner	Prosjektet skal anskaffe løsninger som understøtter automatisk analyse av store datamengder, og gi operatører på alle nivå kontekstbasert informasjon for å støtte oppdrag.	Forsvarets behov.	MP	100-200 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
8179	Konsolidering av INI drifts- og overvåkningsentra	Prosjektet skal effektivisere og samordne Forsvarets drifts- og overvåkningsentra innen IKT-området. For å forsterke forsvaret av cyberdomenet må informasjon fra CND-kapasiteter integreres med informasjon fra andre områder, herunder informasjonssikkerhet og IKT-drift. Prosjektet skal bidra til reduserte kostnader innenfor IKT-området og et recognized cyber picture (RCP).	Forsvarets behov.	MP	150-400 mill. kroner								
8180	Infrastruktur for sikker informasjonsdeling steg 2	Prosjektet bygger videre på leveranser fra P8154 og omfatter utvikling og innføring av sikre informasjonsutveklingsmekanismer (SIU) og løsninger som bidrar til mer automatisert informasjonsflyt mellom ulike sikre domener.	Forsvarets behov.	MP	150-300 mill. kroner								
8181	Tilgjengeliggjøring JISR informasjon 2	Prosjektet bygger videre på leveranser fra P8156 og skal sikre at operative prosesser innen Joint Intelligence, Surveillance and Reconnaissance (JISR) understøttes videre. JISR er høyt prioritert i NATO og nasjonalt. Det er avgjørende å ha tilgang til nødvendig ISR-informasjon i operasjoner.	Forsvarets behov.	MP	200-400 mill. kroner								
8182	Sikker og effektiv forvaltning av Forsvarets info	Prosjektet skal fremskaffe og implementere en systemløsning for sikker og effektiv styring, håndtering (inkludert merking) og forvaltning av Forsvarets informasjon for å ivareta all informasjon i et livsløp, herunder å understøtte lovpålagte krav til arkivering/bevaring.	Forsvarets behov.	PP	75-150 mill. kroner								
8184	Kryptering og tilgjengeliggjøring av lagringsmedia	Behovet for sikring av sensitiv og gradert informasjon mot tap og kompromittering er stort og økende. Prosjektet skal sikre at risikoen reduseres ved at lagringsmedia på ulike maskinvareplattformer krypteres.	Forsvarssektorens behov.	MP	100-250 mill. kroner								
9278	Redesign av stasjonær FKI	Prosjektet skal modernisere og øke motstandsevnen i Forsvarets kommunikasjonsinfrastruktur (FKI) mot cyberangrep samt etablere behovsprøvet funksjonalitet for aksess til FKI fra andre etater.	Forsvarets behov.	MP	350-500 mill. kroner								

P nr	Prosjektnavn	Bakgrunn og overordnet mål	Omfang	Prosjekt-status	Kostnadsanslag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
9279	Nasjonalt trenings- og øvingsnett	Prosjektet skal etablere en felles infrastruktur for å kople sammen simulatorer og operative systemer og våpenplattformer i Forsvaret for å redusere kostnad og øke effekten av simulering, øving og trening. Deler av prosjektet er relatert til konsept for taktisk ledelsesystem for landomenet.	Etablere et felles nasjonalt nettverk for trening og øving, som også vil fungere sammen med Combined Federated Battle Laboratories Network (CFBLNet) slik at nettverket også kan brukes til eksperimenterings- og utviklingsaktiviteter.	MP	100-200 mill. kroner								

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 Oslo

Alle bilder © Forsvarets mediearkiv

POC: kommandørkaptein Egil Bolæren-Hansen (ebh@fd.dep.no)

